ONS MARKENBOEK

Gorssel, januari 2005
23e jaargang, no. 1

SN: 0169-5819

ONS MARKENBOEK

Uitgave van de oudheidkundige vereniging De Elf Marken te Gorssel.

De vereniging is opgericht op 27 september 1983 en heeft ten doel "de beoefening van de geschiedenis in het algemeen en in het bijzonder die van de gemeente Gorssel, waaronder mede wordt begrepen het grondgebied van de gehele, huidige en vroegere, burgerlijke gemeente Gorssel alsmede de bevordering in zo breed mogelijke kring van de belangstelling voor de geschiedenis van de gemeente Gorssel in al haar aspecten".

BESTUUR

Voorzitter : Mevr. W.J. Holtslag-Harkink, Blauwedijk 11
7218 BJ Almen tel 0575 432058

Secretaris : W. van de Kamp, Lochemseweg 38
7214 RK Epse, tel 0575 493037

Penningmeester : H.F. Bruil, Molenweg 22
7213 XG Gorssel, tel 0575 491822

Leden : W.J. Besselink, Sleedoorn 11
7217 TL Harfsen, tel. 0573 431811
J. Nijenhuis, Wunderinklaan 3
7211 AG Eefde, tel 0575 515761
H. Pelgrum, Bakkersteeg 3
7218 BM Almen, tel 0575 431781
A.M. de Ruiter, Joppelaan 14
7213 AC Gorssel, tel 0575 492139
P. Staal, Teenkweg 3
7211 EV Eefde, tel. 0575 517623
Mevr. F. Woertman-Derks, du Tourweg 24
7214 AL Epse, tel. 0575 492021
Vacature

Erevoorzitter: H.J. Jansen op de Haar, Eefde

REDACTIECOMMISSIE

Voorzitter : A.M. de Ruiter, Joppelaan 14
7213 AC Gorssel, tel 0575 492139
email: capellenhof1@wanadoo.nl

Leden : Mevr. A.M. Geerlink-van der Gang, Klembergerweg 15
7214 BK Epse, tel 0575-492183
email: geerlink@euronet.nl
H.A. Meijerink, Hulstweg 11
7217 SZ Harfsen, tel 0573-431591
email: arjan.meijerink@hetnet.nl

ONS MARKENBOEK

23e jaargang, no. 1, januari 2005

INHOUD

blz.

Van de voorzitter 2

Mededelingen van het bestuur en de redactie 4

In memoriam Gemeente Gorssel
door W. van de Kamp 6

Verslag excursie Friesland op 14 september 2004
door J. en G. Heijenk 12

Gorsselse Boerendansers op oude foto
door H.F. Bruil 14

De gedenksteen aan de Joppelaan (slot)
door H.F. Bruil 16

Bijzondere inwoners van Gorssel
De kinderboekenschrijfster Evelien van Dort
door W. ter Meulen 21

Gorssel op Radio Gelderland
door H.F. Bruil 24

Een oude wandeling op nieuw verteld
door H.J. Jansen op de Haar 26

Ons genoegen
door P. Staal 35

De Wippert (slot)
door Werkgroep Genealogie 36

VAN DE VOORZITTER

Met genoegen wens ik u allen een gezond, gelukkig en vredig jaar!
"Voor wie niet weet welke koers hij wil volgen, bestaat er geen gunstige wind", zei ooit Willem van Oranje. Laten we dan met zijn allen proberen een positieve koers te blijven volgen en zo de wind mee te krijgen.
Bij het schrijven van deze wensen krijg ik hetzelfde gevoel als bij het versturen van kerstkaarten. Soms is de kerstkaart met een persoonlijke boodschap het enige jaarlijkse contact... en toch van wezenlijk belang. Je staat immers wel heel serieus stil bij de persoon/personen die je zo'n bericht stuurt.
Dat is nu ook zo... even stilstaan bij u als lid/leden van onze Oudheidkundige Vereniging De Elf Marken. In het bijzonder bij de vele vrijwilligers van de werkgroepen, bij de schrijvers en redactieleden die Ons Markenboek verzorgen en de leden die de boekjes daarna bezorgen! Andere leden werken mee door verhalen, ideeën, foto's en dergelijke aan te dragen.
We hebben weer een goed verenigingsjaar achter de rug. U hebt kunnen lezen over de zeer geslaagde genealogische dag, over de verrassende presentatie van het boek 'Almen ten voeten uit' in een overvolle kerk in Almen. (Het boek is op dit moment bijna uitverkocht!)
Inmiddels waren toen de voorbereidingen voor het tot stand brengen van een monument voor de zeven gefusilleerde Gorsselnaren al in volle gang. Mede dankzij de belangeloze medewerking van alle betrokkenen konden wij op 24 september 2004 op de plek aan de Joppelaan waar zich zestig jaar geleden dit drama voltrok, de steen met de namen van deze mannen onthullen, in het bijzijn van nazaten van de gefusilleerden en vele belangstellenden. U leest er meer over in dit Markenboek. Ook de geslaagde excursies mogen genoemd worden. En zo kom ik bij het onderwerp dat ons momenteel als bestuur bezighoudt.
Aan de Van der Capellenlaan in Gorssel staat een karakteristiek tramhuisje uit 1926. Tot aan het eind van de Tweede Wereldoorlog in 1945 heeft het als tramstation dienst gedaan, daarna is het gebouwtje door verschillende huurders gebruikt. Nu staat dit gemeentelijk monument al jaren leeg, volkomen verwaarloosd. Het moet dus grondig gerenoveerd worden en een nieuwe bestemming krijgen.
Wij zijn de enige vereniging met belangstelling voor dit historische pand op een prachtige locatie. Onder voorbehoud, want in de bestaande vorm is het voor ons te klein.

Er is een schitterend schetsplan, maar... op dit moment lijkt verwezenlijking daarvan zoniet onbereikbaar te zijn, dan toch wel via een uiterst moeizame weg te zullen gaan.
Uiteraard houden wij u op de hoogte en we zullen onze leden raadplegen als de situatie daaraan toe is.
Wij staan echter aan de vooravond van de fusie van de gemeente Gorssel met de gemeente Lochem per 1 januari 2005. Wij wachten vol spanning af of restauratie van het tramhuisje een hoge prioriteit zal krijgen op de agenda van de nieuwe gemeente.
Zeker is, dat ik dit nog als Gorsselse schrijf, maar als u dit leest zijn wij, Gorsselnaren, allemaal Lochemers!
Mede namens het bestuur van De Elf Marken eindig ik met de wens dat de politici en de ambtenaren weten welke koers ze moeten volgen en er samen met de burgers iets goeds van zullen maken!

Met vriendelijke groet,
Willy Holtslag-Harkink

MEDEDELINGEN VAN HET BESTUUR EN DE REDACTIE

Als het nieuwe boekje van ons verenigingsorgaan uitkomt, dan schrijven wij 2005. Het is dan al weer vijf jaar geleden, dat wij ons zo druk maakten over de wisseling van het millennium. Gezond blijven en positief denken is het parool en dat wensen wij u van harte toe voor het nieuwe jaar.
Een nieuw jaar, dat al zeer ingrijpend is begonnen. De gemeente Gorssel bestaat niet meer, onze statuten moeten worden aangepast en wij hebben hiervoor al contact opgenomen met de notaris te Eefde.
Het bestuur is druk doende om een programma voor de volgende jaren uit te stippelen en dat varieert van onze huisvesting tot andere activiteiten. Wij houden u van de voortgang op de hoogte.

Lezingen en dia-avonden seizoen 2005

Eefde: Het Hart, grote zaal, donderdag 3 februari 2005
De heer Berends uit Doetinchem neemt ons mee op zijn reis langs de 'Wasserburgen im Münsterland'. Zo dicht bij onze grens en voor velen toch zo onbekend. In de vakanties vliegen wij dit gebied meestal voorbij. Van harte aanbevolen.
Aanvang: 20.00 uur.

Gorssel: De vernieuwde zaal van De Roskam, dinsdag 22 maart 2005
Voor de pauze hebben wij onze jaarlijkse ledenvergadering, waarin voorstellen inzake wijziging van onze statuten zullen worden gedaan.
Na de pauze, om omstreeks 20.00 uur, laat de heer H. Graaskamp uit Vorden ons genieten van zijn verhaal 'Boeren over de grens'. U komt toch ook?
Aanvang: ledenvergadering: 19.30 uur.

Harfsen: Zaal Buitenlust, donderdag 14 april 2005
De heer J. Kreunen uit Hengelo Gld, oprichter en directeur van het oorlogsmuseum aldaar, zal voor ons verhalen uit de oorlog vertellen. Hij zal dit doen aan de hand van diverse voorwerpen uit die tijd. Aanvang: 20.00 uur.

Wij hopen u allen in groten getale op onze bijeenkomsten te ontmoeten.

Redactiecommissie

De redactiecommissie heeft Arjan Meijerink uit Harfsen bereid gevonden om de door het overlijden van Nico Kuik ontstane lege plek in haar midden op te vullen. Vanaf heden kunt u uw kopij ook opsturen naar: H.A. Meijerink, Hulstweg 11, 7217 SZ Harfsen, tel. 0573-431591, e-mail: arjan.meijerink@hetnet.nl.

Kopij voor het volgende nummer dient uiterlijk **maandag 21 februari 2005** bij de redactiecommissie binnen te zijn (indien mogelijk met afbeelding).

Dorpspomp voor Haitinkhof

IN MEMORIAM GEMEENTE GORSSEL 1810–2004

W. van de Kamp

Onder invloed van de Franse overheid, overheersers, verloren de marken als bestuurlijke eenheden in 1795/1796 hun wetmatigheid en werden opgeheven. In ons land was het platteland ingedeeld in marken, die een eigen bestuur hadden. De steden hadden een eigen status, recht en overheid, maar die laat ik hier verder buiten beschouwing. In 1795 ontstond onder Franse invloed de Bataafse Republiek. In 1806 werd door toedoen van Napoleon diens broer koning van Holland en voor de periode tot 1810 was Holland een koninkrijk. In 1810 werd Holland echter ingelijfd bij Frankrijk en dat duurde drie jaar. Na 1810 kwamen er in wetgeving en bestuur grote veranderingen tot stand. Keizer Napoleon voerde vele wetten in, geschoeid op Franse leest: onder andere burgerlijke stand, civiel- en strafrecht en eenheid van muntstelsel. Ook werden er zaken van kracht die ons niet dienden.
Hoewel de naam Gorssel al veel vroeger voorkwam - in 1253 genoemd als Gerstlo in een overeenkomst tussen Otto, graaf van Gelre en de bisschop van Utrecht inzake het straffen van misdadigers - wordt in 1810 Gorssel officieel genoemd als municipaliteit, als gemeente dus. Ook worden die van Almen en Dorth genoemd. De marken verloren dus hun officiële bevoegdheden, hoewel het nog jaren duurde voordat alle gronden waren verdeeld. In Ons Markenboek 1989 no. 2 geeft H. J. Jansen een keurige opsomming van het wel en wee van onze marken.
Voor ons is van belang dat in de loop van de volgende jaren elf marken werden samengevoegd tot één municipaliteit: de marken van Almen, Angeren, Dorth, Eefde, Epse en Dommer, Eschede, Gorssel, Harfsen, Rijsselt, Schoolt en Wolfeler.
In 1810 werd dus officieel de mairie (gemeente) Gorssel gevormd. In 1810 was Nederland, na het einde van het Koninkrijk Holland, verder verdeeld in arrondissementen, kantons en mairieën. Gorssel kwam in het arrondissement Zutphen.
Op 13 maart 1811 werd in Gorssel beëdigd als maire Johan Jacob de Vuller. Hij stond aan het hoofd van een municipaliteit van 20 leden. Er waren verder vijf personen in dienst als personeel. De gemeente had toen 3075 inwoners (1620 mannen en 1463 vrouwen).
Na de val van Napoleon (volkerenslag bij Leipzig in 1813), werd de maire burgemeester genoemd.

Per januari 1818 werd Gorssel een schoutambt evenals Dorth. Gorssel en Dorth vielen onder het hoofdschoutambt Lochem, waarvan Mr. A.Ph.R.C. Baron van der Borch van Verwolde hoofdschout was.
In Gorssel kreeg de eerder genoemde De Vuller de titel van schout. Hij moest de eed afleggen aan Z.K.H. den Prince van Oranje en Nassau, Souverein Vorst der Vereenigde Nederlanden.
Op 1 januari 1818 werd in Dorth Ernst Frederik Pannekoek (uit Zutphen) benoemd tot schout. Lang heeft hij hiervan niet kunnen genieten, want per 18 augustus 1818 werd De Vuller ook schout van Dorth. Later werd hij weer burgemeester genoemd.
De burgemeester werd geassisteerd door twee zogenaamde assessoren, gekozen uit de gemeenteraad. De raad bestond overigens slechts uit zes personen. Hun namen zijn resp. J.J. de Vuller als burgemeester en secretaris, Teunis Pessink en Evert Beunk als assessoren en J.A. van der Muelen, G. Valkeman, A.J. Markvoort en A.H. van Markel Bouwer als leden.
Op 15 september 1825 werd de eerste raadsvergadering gehouden op de Wolzak te Eefde.
Per Koninklijk Besluit van 15 juni 1831 werd Dorth officieel bij Gorssel gevoegd.
Bestuurd werd vanuit het Reglement voor Plattelandsgemeenten, totdat in 1851 de Gemeentewet werd ingevoerd.
Natuurlijk moest de burgemeester ook een officiële ambtsketting hebben met aan de ene zijde het wapen van het Rijk en aan de andere zijde dat van de gemeente zelf. Helaas beschikte de gemeente niet over een eigen wapen, men gebruikte voor officiële stukken altijd een gewoon stempel: 'Plaatselijk Bestuur van Gorssel'. In 1852 werd door het Rijk de mogelijkheid aan de gemeenten gegeven om zelf een wapen te ontwerpen en aan te vragen. De gemeenteraad van Gorssel diende hierop direct een aanvraag in voor een eigen wapen. Als afbeelding stelde men een wachttoren voor. Dit verzoek belandde tenslotte bij de juiste persoon, de koning, en deze liet bij schrijven van de Minister van Binnenlandse Zaken op 1 april 1853 weten, dat het gevraagde gemeentewapen officieel was toegekend: 'een schild van goud, beladen met eenen wachttoren van azuur'. Het wapen werd gratis aan de gemeente verstrekt en burgemeester J.A. de Vuller was een gelukkig mens.
De gemeenteraad vergaderde in de periode van 1811 tot 1860 ten huize van burgemeester J.J. de Vuller, Huize De Wolzak te Eefde. Hij werd in 1830 opgevolgd door zijn zoon J.A. de Vuller, die op hetzelfde adres verbleef. De Wolzak bleef 'gemeentehuis' totdat de

vergaderruimte daar te klein werd. Er werd uitgeweken naar hotel De Laatste Stuiver te Eefde.
Op 27 maart 1861 (De Vuller was toen inmiddels afgetreden en als burgemeester fungeerde Mr. J.A. van Hasselt) werd besloten tot de bouw van een echt gemeentehuis. Na veel geharrewar werd uiteindelijk gekozen voor bouwen in het dorp Eefde. Grote teleurstelling in het dorp Gorssel.
In 1912 kreeg dat dorp echter een herkansing, want opnieuw besloot de gemeenteraad tot bouw van een nieuw en groter raadhuis. Opnieuw veel gekrakeel, doch uiteindelijk trok het dorp Gorssel aan het langste eind. Herbergier Van der Meij stelde een lap grond achter zijn hotel De Roskam beschikbaar en inderdaad werd daar in 1914 het nieuwe gemeentehuis gebouwd. De architect van dit huis was de Eefdenaar A.J. Jansen (die overigens later officieel gemeentearchitect werd). Het oude gemeentehuis in Eefde werd verbouwd tot woning voor de plaatselijke veldwachter.
In 1939 werd het gemeentehuis aangepast, in 1955 en in 1975 werd weer intern verbouwd. Het bleek echter opnieuw te klein en na gedegen voorbereiding werd in 1985 besloten tot een drastische verbouwing, waarbij een geheel nieuw gedeelte achter het oude huis werd gerealiseerd. Mooi of niet mooi, het gebouw kwam er en werd op 14 december 1987 in gebruik genomen.
Om de herinnering aan de elf marken te bewaren werden binnen het gebouw afbeeldingen opgehangen van de familiewapens van de eerstbekende markenrichters. Buiten, voor de nieuwe ingang, kwam een kunstwerk, ontworpen en vervaardigd door kunstsmid Wim Jonkers, elf markenpalen met daarop vermeld de naam van de marken. Onze vereniging werpt zich thans zo'n beetje op als beschermheer van die palen. Zij beelden tenslotte onze 'roots' uit.
Burgemeester was in die periode Mr. W.J.P. van Notten, die in 1974 het stokje had overgenomen van de heer Mr. J.O. Thate.
In september 1996 was er opnieuw een wisseling van de wacht en werd de heer N. Meerburg uit Dalen onze volgende burgemeester. Hij was de tiende in de reeks van ambtsdragers en tevens de laatste van de gemeente Gorssel.
Bestuur en aantal inwoners zijn in de loop der jaren flink uitgebreid. Voor ongeveer 13.400 inwoners bestond het bestuur uit burgemeester, drie wethouders en vijftien gemeenteraadsleden. Zij werden bijgestaan door een schare van ambtenaren met aan het hoofd de gemeentelijk secretaris.
Per 1 januari 2005 hield de gemeente Gorssel op te bestaan en werd in het kader van de gemeentelijke herindeling samengevoegd met de gemeente Lochem.

Gemeentehuis Gorssel

Wapen van de gemeente Gorssel

Lochem verkreeg in 1233 stadsrechten van de Gelderse graaf Otto II (1229–1271). Graaf Otto had als bijnaam/scheldnaam 'Otto de Manke', 'Otto met de kromme voet', 'Otto met de paardenvoet'. Archeologisch onderzoek heeft aangetoond, dat er omstreeks 900 al een houten kerkje stond op de plaats waar nu de Gudulakerk staat.
Lochem heeft in de jaren drie gemeentewapens gehad, het laatste dateert van 1972. Dit was nodig door grenswijzigingen. In 1971 werden de gemeenten Lochem en Laren samengevoegd en door de huidige herindeling zal het nieuwe Lochem dus wel een vierde wapen aanvragen. Tevens zal er een nieuwe gemeentevlag moeten worden gekozen en uiteraard een nieuw logo. Dus ook nieuw briefpapier en niet te vergeten nieuwe kopjes voor de koffie. De koffie, die voorheen in Gorssel zo ruimschoots voor elke bezoeker werd geschonken. Voor de nieuwe burgemeester zal een nieuwe ambtsketting moeten worden ontworpen, dus er liggen nog vele kosten voor de nieuw heringedeelde gemeente in het verschiet. Financiële voordelen voor de inwoners zijn nog niet genoemd, wel is een hogere rioolbelasting aangekondigd en is een nieuwe belasting op het houden van honden te verwachten. En dat is nog maar het begin!

Nog voordat de samenvoeging een feit is, is er al veel gekrakeel ontstaan over de bouw van een nieuw gemeentehuis. Men koos aanvankelijk voor een nieuw huis op een terrein in Exel, een buurschap rond de Exelse enk, gelegen iets ten westen van de stad Lochem langs de N322. In afwachting daarvan zou een tijdelijke opvang kunnen plaatsvinden in de gebouwen van de Ehzerwold in Almen. Gelukkig zijn die plannen afgeblazen na een stroom van protesten, dit wordt veel te duur! Daarom blijven voorlopig beide gemeentehuizen intact en zal er een onderlinge verschuiving en herindeling van diensten komen. Dit wordt natuurlijk ook gemakkelijk gemaakt door de sterk verbeterde communicatiemogelijkheden. De prachtige gemeente Gorssel, die best op eigen benen had kunnen blijven staan, wordt opgeheven en wordt samen met zijn dorpen een van de nieuwe gemeente Lochem. Het wordt dus allemaal wat groter. De nieuwe gemeenteraad bestaat uit 23 raadsleden en zij zullen de wethouders (vier) kiezen. De 'nieuwe' partijen beloven allemaal dat zij de gehele gemeente zullen dienen en zullen zorgen voor een mooie en bloeiende Groene Graafschap Gemeente. Dat wil natuurlijk nog niet zeggen, dat de mensen van de vroegere gemeente Gorssel hooiplukkers worden.
Wel zullen onze vriendelijke contacten met het Historisch Genootschap Lochem Laren Barchem geïntensiveerd worden. Wellicht kunnen wij bepaalde projecten samen aanpakken en uitvoeren. De tijd zal het leren!
Natuurlijk is dank verschuldigd aan de velen die onze gemeente in welk opzicht dan ook hebben gediend en een positieve bijdrage hebben geleverd aan de mooie uitstraling van onze dorpen.
Wij denken met respect aan de gemeente Gorssel, in welke gemeente zich in de loop der jaren zoveel heeft afgespeeld, lief en leed, en die in de verre en recente geschiedenis ons zoveel stof tot onderzoek en publicatie heeft gegeven. Onze vereniging blijft de oude gemeente trouw en wij blijven onderzoeken en schrijven over die mooie gemeente uit het verleden.

Bronnen:
Uit Gorssel's Verleden, door J. de Graaf
Ons Markenboek

VERSLAG EXCURSIE FRIESLAND OP 14 SEPTEMBER 2004

J. en G. Heijenk

Het grote aantal leden dat zich had opgegeven voor de reis naar Friesland, 95 personen, maakte het nodig met twee bussen te gaan. Iedereen was op tijd aanwezig, zodat er om kwart over acht werd weggereden uit Gorssel met mooi weer. Via de dijk naar Zwolle ging het over een vrij nieuwe weg naar 'Het Wapen van Ens' voor koffie met gebak. De chauffeur vertelde het een en ander over Schokland, vroeger een vissersplaats, nu een museumdorpje.
De reis werd voortgezet door de Noordoostpolder, bij Lemmer weer op het oude land. Vervolgens ging het naar Workum. Hier kregen we de gelegenheid om het museum van Jopie Huisman te bezoeken. Met een folder in de hand liepen we langs de vele schilderijen en tot slot langs het gedeelte waar de meeste attributen, die hij geschilderd heeft, waren gerangschikt tot een harmonisch geheel. Voor de één was het een opfrissertje als je het al eerder had gezien en voor de anderen een aanbeveling om nog eens een keer uitgebreid de tijd te nemen voor een tweede bezoek.
Enkelen bezochten daarna de kerk of een winkeltje met specialiteiten in koek, om die koek als herinnering thuis te verorberen. De bussen kwamen weer voorrijden in de smalle straat en het was vlot instappen om naar Piaam te rijden (wij hadden nog nooit van het dorp gehoord). Daar aangekomen was het klimmen geblazen om, achter het kerkje, het restaurant 'de Nynke Plaats' te bereiken. Daar stond een uitgebreide, smakelijke koffietafel te wachten, die alle eer is aangedaan.
Om half drie, weer in de bus, werden we welkom geheten door een gids van de stichting 'Aldfaers Erf Route' uit Allingawier. Onder haar leiding hebben we een rondrit gemaakt door het Gaasterland. Ik zelf heb altijd gedacht dat het een bosrijke omgeving was, maar dat was mooi mis! Over verschillende dorpjes was wel een anekdote te vertellen over, hoe die in het Fries voor ons vreemde namen, ontstaan waren. Ook de legende van de Vrouwe van Stavoren werd verteld. Zo nu en dan regende het even en werden de regenbogen zichtbaar, wat een mooi effect geeft aan wolken en landschap.
We eindigden de tocht weer bij 'de Nynke Plaats' voor een consumptie. Helaas was de tijd te kort om daar echt van te genieten, precies op tijd vertrokken we weer voor de thuisreis. Tot Zwolle

dezelfde weg en de A50 tot de afslag Terwolde, binnendoor naar de IJsselbrug om de file op de A1 te mijden. De eerste bus (kleiner dan de onze) reed in Deventer een rondje extra om de rotonde, maar reed zich verderop vast door een wegopbreking, zodat wij eerder in Gorssel waren. Een mooie tocht met bezienswaardigheden was voorbij.
Tijdens de koffietafel bedankte onze voorzitter de organisatoren alvast voor hun inzet en keuze. Aan het eind van de rit werden de chauffeurs bedankt voor het zeer goede rijden; ze ontvingen elk een enveloppe.
Een dag om met dankbaarheid op terug te zien.

De Nynke Plaats te Piaam (Fr.)
Foto: H. Makkink

GORSSELSE BOERENDANSERS OP OUDE FOTO

H.F. Bruil

Uit het archief van de Gelders-Overijselse Courant Lochem deze keer een foto van de Gorsselse Boerendansers, staande voor het gemeentehuis in Gorssel. De burgemeester ontsteekt de fakkel die, als symbool van vriendschap aller landen, door de dansers naar Sicilië zal worden gebracht. De foto werd in 1957 gemaakt bij het vertrek voor een reis per trein naar Sicilië. De groep had een uitnodiging ontvangen om deel te nemen aan het amandelbloesemfeest op dit Italiaanse eiland.
In 2004 bestonden de Gorsselse Boerendansers 70 jaar. Een precieze oprichtingsdatum is niet bekend; zeker is wel dat in 1932 de bekende organisator op allerlei gebied, H.J. de Rooy (1869-1939), met een Gorsselse groep in oude boerenklederdracht een demonstratie boerendansen gaf tijdens een bijeenkomst van het Nederlandse Rode Kruis in Gorssel. Hierbij was ook Z.K.H. Prins Hendrik aanwezig, die aan de leden van de groep een anjer uitdeelde als dank voor hun presentatie. Vandaar dat de Boerendansers nu nog steeds bij hun optredens een oranje anjer dragen.
Vervolgens werd in juni 1934 in Wenen deelgenomen aan een internationaal volksdansfeest, daarom houdt men 1934 aan als het jaar, waarin de vereniging is opgericht.
Sindsdien heeft de dansgroep vele succesvolle optredens achter de rug en het is de bedoeling om, als we er toestemming van het bestuur voor krijgen, eens in de archieven van de Boerendansers te duiken en een artikel in Ons Markenboek te publiceren.
De personen op de foto zijn:
Achterste rij v.l.n.r.: Lex Roelofs, Mimi Sohns, Henk Sohns, Marjan Plekkenpol, Hendrik Plekkenpol, Jan van de Vlekkert, Juul Scholten, Wim Jansen en Jan Slont; daarvoor v.l.n.r.: Truus Zwart, Jo van Vorden, Frits Kater, Toos Broyl, burgemeester Thate, Willie Versteeg, Hennie Scholten en Marie Slont.
Jan van der Meij, eigenaar van de Roskam, was op dat moment tijdelijk de leider en heeft de groep naar Sicilië begeleid.
In 2004 bestond de groep uit 32 leden, waarvan drie muzikanten.

Copyright foto: Zeylemaker Zutphen

Burg. Thate van Gorssel ontsteekt de fakkel die als symbool van de vriendschap aller landen door de Gorsselse Boerendansers naar Sicilië zal worden gebracht. De dansgroep is uitgenodigd naar het Italiaanse eiland om deel te nemen aan het amadel bloesemfeest.

DE GEDENKSTEEN AAN DE JOPPELAAN (slot)

H.F. Bruil

Op vrijdag 24 september 2004 is onder grote belangstelling 's middags om 14.00 uur de gedenksteen aan de Joppelaan onthuld, ter nagedachtenis aan de slachtoffers van 24 september 1944. Het weer was die dag herfstachtig met veel regen, maar toen we ons rond de, met de Nederlandse vlag bedekte, gedenksteen hadden verzameld, scheen de zon en dat is tijdens de plechtigheid zo gebleven.
Van alle zeven slachtoffers waren kinderen of familieleden aanwezig. Aan het eind van dit artikel zal ik daar nog even op terugkomen.
Na een hartelijk welkom aan allen kreeg eerst onze voorzitter, mevrouw W.J.Holtslag-Harkink het woord. Haar toespraak is hierbij weergegeven:

"Lieve mensen,
Dat wij op dit moment met zo velen op deze plek staan, heeft redenen.... in de eerste plaats voor de nabestaanden van de zes mannen, die vandaag 60 jaar geleden hier gedood werden, destijds zes echtgenoten en vaders, nu nog vaders en al grootvaders. Op dezelfde dag werd ook de heer Meijer op een lafhartige manier gedood. Hier zijn is ook een reden voor de vele leden van onze oudheidkundige vereniging, die deze gebeurtenis nog hebben meebeleefd en/of in Ons Markenboek de geschiedenis van deze oorlogshandeling hebben gelezen. Met name ook opmerkingen van leden en Gorsselnaren hebben tot het initiatief geleid voor het oprichten van dit monument. Reden om hier te zijn voor alle betrokkenen die er daarna belangeloos voor hebben gezorgd dat dit gedenkteken hier nu staat.
Waarom dit monument terwijl we weten dat op de begraafplaats in Gorssel mensen een gedenkteken hebben. Deze steen brengt ons heel dicht bij die mannen zelf... hier worden we klein en stil... wij zullen tevergeefs proberen ons in te denken wat er in de hoofden en harten van deze mannen is omgegaan.
Zij zijn mensen van 'voorbij', maar zoals Hanna Lam zegt:
"De mensen van voorbij, zij blijven met ons leven.
De mensen van voorbij, zij zijn met ons verweven,
In liefde, in verhalen, die wij zo graag herhalen
In bloemengeuren, in een lied dat opklinkt uit verdriet.

De mensen van voorbij zij worden niet vergeten
De mensen van voorbij zijn in een ander weten..."
Wij hopen dat deze steen niet alleen zal verwijzen naar het verleden, naar de oorlog met de miljoenen slachtoffers, maar meer nog een bijzondere betekenis zal krijgen voor de toekomst, voor de komende generaties voor wie de oorlog geschiedenis zal worden. De verhalen over lief en leed van de individuele mens blijven echter voortleven in families en in de geschreven vorm en daarbij zal deze plek, deze steen een rol blijven spelen. Ik hoop dat daarbij ook de roep om vrede doorgegeven zal worden."

Hierna voerde de burgemeester van Gorssel, de heer N. Meerburg, het woord. Ook zijn toespraak is hierbij weergegeven:

"Dames en heren,
We staan hier op een historische plaats in Gorssel. Op zondag 24 september 1944, nu 60 jaar geleden, werden hier vijf mannen standsrechtelijk geëxecuteerd. Een man werd neergeschoten op weg van de Joppelaan naar deze executieplaats en in de loop van de dag werd opperwachtmeester Meijer in Vorden doodgeschoten. De trieste balans van deze zondag is zeven doden, waarvan een zestal is gerelateerd aan verzetsdaden in Gorssel en een, de dood van wachtmeester Meijer, aan de persoonlijke wraak van zijn moordenaar.
'Er moest gemoord worden' schreef de heer Van de Kamp in een artikel in mei 2001 in Ons Markenboek over deze moorden. De SS en de SD voelden zich na de invasie, Dolle Dinsdag en de slag om Arnhem steeds meer in het nauw gedreven en dat gold evenzeer voor de landverraders die met hen samen heulden.
Het zou te veel eer zijn om de namen van degenen die tot de moordpartij opdracht gaven hier vandaag te noemen. Het stemt tot troost en versterkt ons gerechtigheidsgevoel dat ze beiden na de oorlog ter dood werden veroordeeld en dat deze vonnissen daadwerkelijk zijn uitgevoerd.
Des te meer past het om hier de namen te noemen van Bennekers, Brinkman, Loman, Mazel, Meijer, Polak en Van Velden. Hun namen zijn in steen gegrift om ze te bewaren op de plaats waar deze Gorsselse inwoners vielen. Vielen voor hun vaderland, vielen voor onze vrede en vrijheid.
60 jaar na dato hebben we nog steeds behoefte om te herdenken en te herinneren. De aanwezigheid van u, dames en heren als hun nabestaanden is hiervan het levend bewijs.
40 jaar na het eind van de Tweede Wereldoorlog in 1985 werd ik

burgemeester en sinds dat moment is het vandaag de vijfde keer dat ik een gedenkteken onthul waarop namen staan van oorlogsslachtoffers uit de periode 1940-1949. Hiermee wil ik benadrukken dat ondanks het feit dat we ons de slachtoffers niet meer persoonlijk kunnen herinneren, de behoefte aan herdenken blijft. Deze plaats, dit gedenkteken helpt ons hierbij; is een plaats om terug te komen en om terug te denken aan die geknakte zeven levens en het verdriet dat dat teweegbracht bij degenen die hen liefhadden. Bij vrouwen, kinderen, vaders, moeders, broers en zusters.
Maar deze plaats is ook een signaal en merkteken. Een signaal en een merkteken voor het bewaren van de vrede, die zo teer en breekbaar is dat ze dagelijks nog op tientallen plekken op deze aarde in gevaar is en daarom moet worden bewaard en bewaakt.
Tenslotte wil ik uitdrukkelijk de erkentelijkheid uitspreken van het gemeentebestuur in de richting van de initiatiefnemers voor dit monument, de historische Vereniging De Elf Marken. Het strekt het bestuur van De Elf Marken tot eer dat door hun inzet, temidden van de Gorsselse gemeenschap, merktekens worden opgericht die ons verbinden met het verleden en dat verleden namen geeft. Gorsselse namen geeft zoals Bennekers, Brinkman, Loman, Mazel, Meijer, Polak en Van Velden.
Ik dank u voor uw aandacht."

Vervolgens onthulden mevrouw Holtslag en de heer Meerburg de gedenksteen door de vlag te verwijderen en bloemstukken te leggen namens De Elf Marken en namens het gemeentebestuur.
Hierna werd achtereenvolgens gesproken en werden bloemen gelegd door de heer P. van Rijn namens een schoolklas uit 1935, de jeugd van toen (zij houden sinds een aantal jaren jaarlijks een reünie) en de heer C. van Doorn namens de Gorsselse Oranjevereniging.
Aansluitend vroeg de heer L.C. Mazel het woord. Hij bedankte, mede namens de leden van de andere families iedereen die zich had ingezet om deze onthulling mogelijk te maken.
Nadat een moment van stilte en bezinning was gehouden, werd de Last Post geblazen door Henk Muileman.
Hiermee was een einde gekomen aan deze sfeervolle plechtigheid en werd de gelegenheid geboden elkaar te ontmoeten in het gemeentehuis. Door alle betrokken familieleden en veel belangstellenden werd hiervan gebruikt gemaakt en contacten van soms meer dan vijftig jaar geleden werden opnieuw opgepakt.

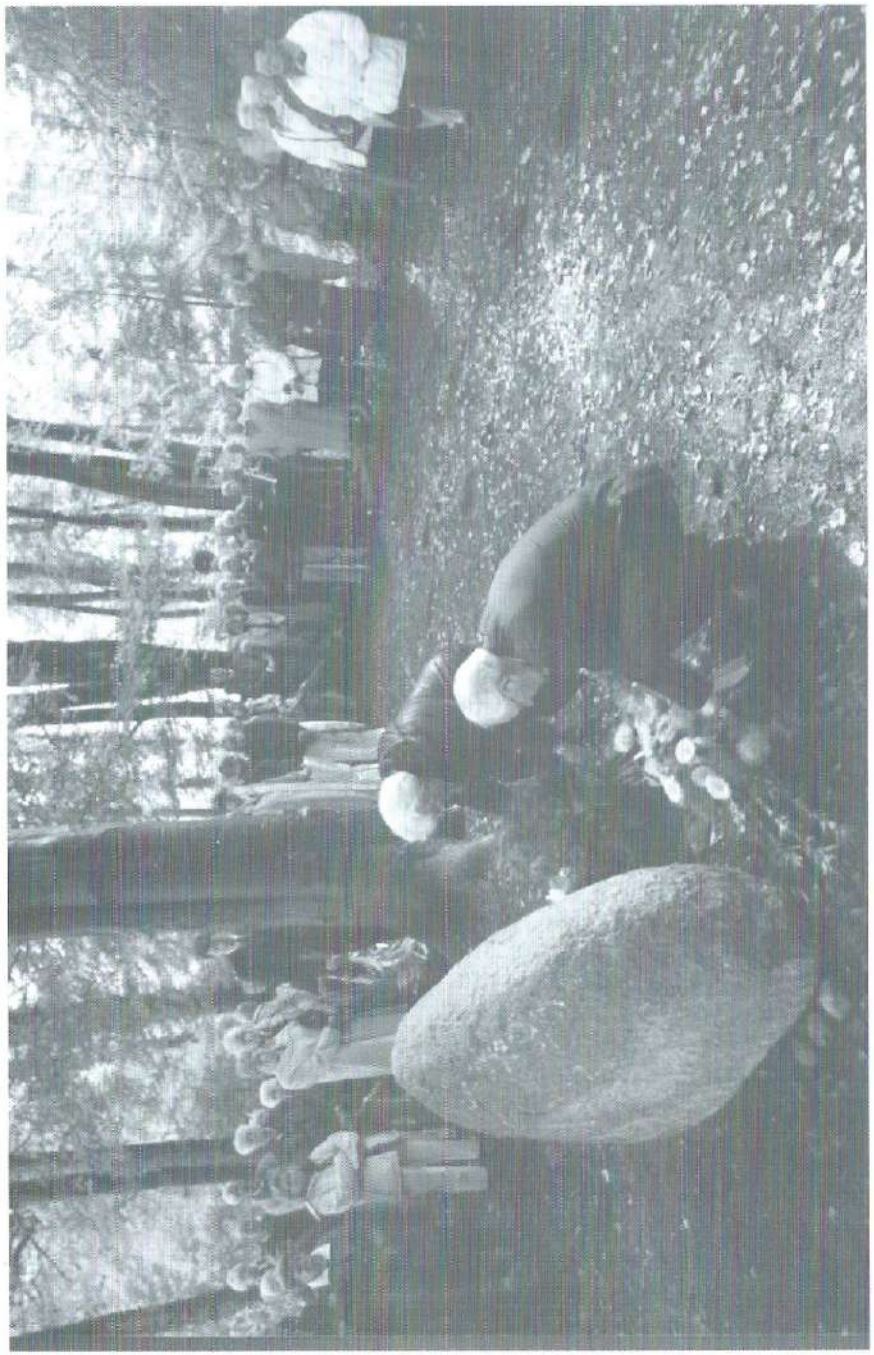

Kranslegging
Foto: Patrick van Gemert

Naschrift:
De pogingen om familieleden op te sporen waren merendeels niet moeilijk, maar met name voor het vinden van het adres van Frida, de dochter van Bennekers, was erg veel geluk nodig: door puur toeval kreeg ik via een oud-collega van mij, getrouwd met een achterneef van Frans Bennekers, een paar weken voor de 24e september het emailadres van Frida, zodat ik haar op tijd kon berichten en zij in gedachten toch bij ons kon zijn, zij woont in de USA. Onmiddellijk kreeg ik een enthousiast antwoord terug, waarin ze haar dank en waardering uitsprak. Ze hoopt in de nabije toekomst de plaats aan de Joppelaan nog eens te kunnen bezoeken en ze wenste ons een sfeervolle middag toe.
Bovendien kreeg ik van mijn oud-collega een lijvig boekwerk ter inzage met de beschrijving* van de genealogie van de familie Bennekers. Hierin vond ik dat een broer van Frans, Christoffel, ook als gijzelaar is omgebracht. Christoffel (1894) was hoofdinspecteur van politie in Rotterdam en is op 15 augustus 1942 met vier medegevangenen uit het Grootseminarie te Haaren N.Br. in de bossen van Goirle N.Br., als represaille wegens gepleegde verzetsdaden, gefusilleerd. Bijzonderheden hierover kunt u lezen in 'Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog' van Dr. L. de Jong, deel 6, blz. 69, 71 en deel 8, blz. 178-182.
Voor deze vijf mensen is een gedenksteen geplaatst in de bossen bij Goirle.
Obersturmführer Beeck, die het commando had over het vuurpeloton in Gorssel, is ook kampcommandant in Haaren geweest voordat hij, door de bevrijders uit het zuiden verjaagd, zijn heil in kasteel Joppe zocht. Ik heb geen antwoord kunnen vinden op de vraag of hij verantwoordelijk is voor de moord op beide broers, maar dat zou heel goed het geval kunnen zijn.

* Hieruit heb ik, van voor ons relevante gegevens, kopieën gemaakt en in het archief van Ons Richtershuis opgeborgen.

BIJZONDERE INWONERS VAN GORSSEL: DE KINDERBOEKENSCHRIJFSTER EVELIEN VAN DORT

W. ter Meulen

Ter gelegenheid van de fusie tussen de gemeente Lochem en Gorssel kregen alle leerlingen van de Gorsselse basisscholen het boek 'Tijdreis door Gorssel' aangeboden. Een soort afscheidscadeau van het oude gemeentebestuur. Het initiatief kwam van kinderboekenschrijfster Evelien van Dort en werd ondersteund door de burgemeester en het college in Gorssel. Later werd dit initiatief overgenomen door het gemeentebestuur van Lochem: ook daar hebben de kinderen een boek - geschreven door Steven van Campen - over hun gemeente gekregen. 'Tijdreis door Gorssel' werd geschreven door initiatiefneemster Evelien van Dort. Het is het verhaal van twee meiden die een werkstuk voor school moeten maken. Aan de hand van herinneringen van hun oma wordt het verleden beschreven, zo'n honderd jaar geleden. Verder gaan de kinderen zelf op onderzoek uit in de vijf dorpen van de gemeente waardoor ook een deel van het verhaal in het heden speelt. Het boek is ook via de boekhandel verkrijgbaar.

De schrijfster

Evelien de Meester wordt in 1961 geboren in Egypte. Haar vader werkt voor de FAO. Na twee jaar verhuist het gezin naar Nederland. In Wageningen groeit ze op. Omdat vader veel in het buitenland verblijft, logeert Evelien tijdens de vakanties vaak bij haar oma: mevrouw E.H. Manger Cats-van der Hoeven aan de Rustoordlaan in Eefde. 'Mijn verbondenheid met de streek dateert uit die tijd', herinnert zij zich. 'Het unieke landschap met de prachtige uiterwaarden en de geuren die daarbij horen hebben diepe indruk gemaakt.' Na de middelbare school wil ze medicijnen studeren. Ze loot echter niet in waardoor ze 'uitwijkt' naar de studie fysiotherapie die ze in Leiden volgt. Later legt ze zich toe op kinderfysiotherapie.
In 1987 trouwt ze met Henk van Dort. Samen gaan ze in Breukeleveen wonen. Beiden werken in de gezondheidszorg. Henk is financieel directeur van het ziekenhuis te Bilthoven, Evelien is als fysiotherapeute verbonden aan gezondheidscentra in Amsterdam en Naarden. Daarnaast heeft ze haar eigen praktijk voor kinderfysiotherapie. Ze krijgen twee kinderen.

Sinds twee jaar woont en werkt Evelien aan de Veerweg in Gorssel. 's Morgens werkt ze als schrijfster, 's middags als fysiotherapeute in haar praktijk voor kinderen.

Creatief

Het schrijven zit haar in het bloed. Dagboeken pent ze als schoolmeisje vol. Dat ze affiniteit heeft met de Nederlandse taal merkt ze al bij het maken van scripties op het VWO. Kunstzinnig is ze ook. Ze tekent graag en momenteel is boetseren haar favoriete hobby.
Als haar kinderen klein zijn vertelt zij hen verhaaltjes. Deze schrijft ze op en maakt er boekjes van die ze weggeeft. Dit blijft niet onopgemerkt. Ze krijgt er zoveel positieve reacties op en als dan uitgeverij Christofoor haar benadert met het verzoek een kinderboek te schrijven is voor haar de stap snel gemaakt. Het boek 'Mijn broertje en ik' dat in 1997 verschijnt, is haar debuut. Het is een voorleesboek voor kinderen van 6 tot 8 jaar. Ze heeft sindsdien bepaald niet stil gezeten want maar liefst zeventien boeken zijn tot nu van haar hand verschenen. Van fraai geïllustreerde prentenboeken tot spannende leesboeken voor kinderen in de leeftijd tot 12 jaar. En inspiratie heeft ze nog genoeg. Inmiddels is ook werk van haar vertaald in het Engels en Duits en sinds kort zelfs in het Spaans en Catalaans. "De natuur is voor mij erg belangrijk", vertelt Evelien. "Dus de natuur komt voor kinderen ook dichtbij. De verhalen in een boek zijn gerelateerd aan de seizoenen. Daarnaast hou ik er van om terug te gaan naar de oorsprong van de dingen. Brood komt niet uit de fabriek maar wordt gebakken van graan dat gemalen is. Verder vind ik het een uitdaging om de betrokkenheid van de wereld dichterbij de kinderen te brengen."
Het schrijven - het creëren van een eigen wereld - ervaart ze als een welkome tegenhanger van haar werk met kinderen. Voor het kiezen van haar karakters maakt ze graag gebruik van 'haar' kinderen. Hierdoor is ze in staat om de karakters voller neer te zetten; ze groeien mee in het boek. Bij Van Dort gaan de boeken, in tegenstelling tot vele hedendaagse kinderboekenschrijvers, over de leuke dingen uit de kinderwereld. "Kinderen genieten van verhalen die in harmonie verlopen", weet ze.

Kabouterpad

In Ruurlo kunnen kinderen sinds juni op pad met Wouter Kabouter. Een initiatief van onder meer het Gelders Overijssels Bureau voor Toerisme (GOBT) en het recreatieschap Achterhoek-

Liemers. Aan de hand van een verhaal, geschreven door Evelien van Dort, dat opa of oma, papa of mama de kleintjes voorleest, wordt een tocht gemaakt door het bos. Een echte kaboutermuts en een aantal opdrachtjes maken de tocht nog spannender. Zo maken de kinderen niet alleen een dwaaltocht in kabouterland maar ook door de natuur van de Achterhoek.

Hoewel 'Tijdreis door Gorssel' geen historisch kinderboek is, dook de schrijfster uitgebreid de archieven in. Van Dort: "Het gaat niet om de jaartallen. Het is meer bedoeld om de kinderen duidelijk te maken dat ze deel uitmaken van de samenleving. Te laten voelen dat ze de geschiedenis mee màken. Het is een fictief verhaal. Slechts enkele personen komen met hun eigen naam in het boek voor. Behalve burgemeester Meerburg zijn het Jan van der Hoeven en zijn dochtertje Emile (mevr. E.H. Manger Cats-van der Hoeven)." Ter controle van de feiten lazen twee leden van de Oudheidkundige Vereniging het manuscript door. Maar goed ook, zo heeft ze ervaren want Henk Jansen op de Haar merkte fijntjes op dat honderd jaar geleden de kleur van het vee in de weilanden niet zwartbont was maar uiteraard roodbont.
Plannen zijn in de maak - op initiatief van het GOBT - om naar aanleiding van het boek een fietstocht voor kinderen van de basisschool uit te zetten. Leuk bijvoorbeeld voor een schoolreisje: genieten van de natuur en kennismaken met de geschiedenis van de streek.

GORSSEL OP RADIO GELDERLAND

H.F. Bruil

Op zaterdag 23 oktober 2004 was Gorssel uitgekozen als dorp van waaruit een deel van de radio-uitzending 'Achterhoeks Accent' van Radio Gelderland (elke zaterdag van 10.00 tot 13.00 uur) werd uitgezonden, met als locatie HCR De Roskam. Coördinator was Henk Woertman (Kloosterweg) en met Gerdie Oostenenk was dit tweetal de hulp van verslaggever René Arendsen.
Bij dit programma worden zo veel mogelijk inwoners betrokken. Zij krijgen opdrachten en er wordt een kort interview gehouden. Zij ontvangen daarvoor punten, die in een totaalscore verwerkt worden. Belangrijk is dat een goed beeld van de stad of het dorp gegeven wordt.
In De Roskam was een groot gezelschap aanwezig en de stemming zat er al snel in, niet het minst doordat het aanwezige shantykoor 'Op Koers' iedereen zo enthousiast wist te maken met hun (zeemans)liederen, dat velen meezongen.
Aanwezig waren onder meer: burgemeester Meerburg, de bakkers Klaassen, natuurlijk met Almense bolussen, mosterdmaker Chris Boesveld met mosterdkoekjes, touwslager Albert Steenbergen, Ilonka Enderink namens de VVV, molenaar Bertus ten Have, Hennie van Essen namens de schildersclub Het Koerhuis, Jo Roelofs namens de Gorsselnarren, Caroline van Poecke, die haar zorgen uitsprak over de herinrichting rond de Beukenlaan (onder andere sloop van de voormalige huishoudschool), mijn persoon namens De Elf Marken en Henk Woertman (Kerkstraat), die het geheel op video vastlegde voor de videoclub Accent.
Zoals in elke radio- en tv-uitzending moet alles snel gaan en menigeen van ons had graag wat meer tijd gekregen, maar, dat moet gezegd worden, het was gezellig en leuk om mee te maken.
Ook leuk was dat mevrouw Ritzer uit Doetinchem bij ons binnenstapte, zij was onderweg naar Deventer, en had de uitzending via de autoradio gevolgd. Zij heeft haar verhaal verteld over een 'cursus' die zij in 1947 op Den Oldenhof gevolgd heeft. Op mijn vraag of ze hier iets van op papier wilde zetten als stukje voor Ons Markenboek reageerde ze positief en binnen een week kreeg ik de brief, vergezeld van een foto. Haar verhaal:

"Als ik nu de stralende Den Oldenhof zie, denk ik terug aan onze tienertijd. Toen was het gebouw somber en kloosterachtig. (Van

1936 tot 1953 was Den Oldenhof in het bezit van het Aartsbisdom Utrecht, er werden opleidingen gegeven voor de Katholieke Vrouwelijke Jeugd. HFB.) Wij kwamen er terecht circa twee jaar na de oorlog '40-'45. Waardoor kwamen we vanuit Doetinchem en verdere omstreken daar naar toe?
We waren omstreeks 18 jaar en onze ouders kregen via een katholiek circuit een uitgebreide folder over de bedoeling van de cursus: inleiding in het volle leven. Daar was in die tijd wel een markt voor. Voor de meesten van ons, meisjes, werden de 'geheimen' van de seksualiteit voorlopig nog in de kast gelaten.
We overnachtten daar enkele dagen en, versluierd en met veel bedekte termen, werden we enkele dagen, overigens gezellig, voorgelicht.
Dat hield echter niet zo veel in, waarschijnlijk weten kinderen van 10 jaar nu meer dan wij te horen kregen. Een heel andere tijd."
Tr. Ritzer-Berendsen

Aan het einde van de uitzending moesten Henk en Gerdie met hulp van de aanwezigen nog een drietal opdrachten verwerken waarmee het puntentotaal voor Gorssel op 234 kwam. Gemeten naar de eerste plaats van Neede op dat moment, was dit een heel goede score, Gorssel heeft zich van z'n goede kant laten zien!

Foto gemaakt in de trein van Den Oldenhof, de middelste is Tr. Berendsen

EEN OUDE WANDELING OPNIEUW VERTELD

H.J. Jansen op de Haar

Toen wij in de jaren vijftig van de vorige eeuw aan de Elzerdijk woonden, was een van onze wandelingen met de hond via de Elzerdijk, Gerrit Slagmanstraat, Deventerdijk naar De Zessprong. Er woonden weinig autochtonen in deze driehoek. Pension De Eikel bestond nog niet: dit boerderijtje werd bewoond door de familie Branderhorst, die naast de boerderij het klompenmaken als bijverdienste uitoefende. Aan de Slagmanstraat woonden op het Nuttelerven de families Onstenk en Haneveld en aan de Deventerdijk in het bos woonde Wietse Benedikt. In de richting van De Zessprong lag boerderij 't Zwaneveld van de familie Voortman en vlak voor De Zessprong stond een zomerhuis van de familie Bijleveld, dat permanent werd bewoond.
Tussen de Elzerdijk en de Dortherdijk waren verschillende bosjes, waarin zomerhuizen waren gebouwd en wel Oldemare, Markvelde, Het Makkink en een huis van de familie Gies. Tegenover pension De Eikel was het bos van 'Rood'. Dit bos was met toestemming van de eigenaar Rood bebouwd met weekendhuisjes, waarvan de eigenaren in Deventer en Zutphen woonden. Zij brachten hier hun vrije tijd door. Door de oorlogsomstandigheden werd tussen 1940 en de jaren vijftig de hand gelicht met de verordening tegen permanente bewoning. Men mocht zomerhuizen en alles wat er voor doorging niet bewonen tussen 1 oktober en 1 april. Hieraan werd door de veldwachters streng de hand gehouden. Door woningnood, evacuatie en onderduik werd bewoning gedoogd, wat na de bevrijding flink uit de hand was gelopen. Bovendien waren ongeveer honderd woningen niet aangesloten op het elektrische net van de PGEM. Na lang onderhandelen met de gemeente en de PGEM konden deze gegadigden in 1953 worden aangesloten en voor velen was dit de kennismaking met de moderne mogelijkheden, waarvan men verstoken was geweest.
Verschillende van deze 'zomerhuizen' werden dus permanent bewoond. Wij hebben hiervan geprofiteerd en woonden in het huis van dokter Van Zelm van Eldik uit Rotterdam. Dat huis heette 'Oldemare', wat zou betekenen: 'verruiming van geest'. Na huur hebben wij dat huis gekocht en we hebben er achttien jaar lang prettig gewoond. De mogelijkheid een huis in Eefde te bouwen aan de net ontsloten Bargekamp heeft ons daarna doen besluiten daarvan in 1963 gebruik van te maken en sindsdien wonen wij aan de Bargeweg.

Vóór de oorlog oefenden de huzaren uit Deventer en Zutphen nog op de heide en was in de droge tijd de Elzerdijk één grote zandbak. Bepaalde plekken waren dan zo mul dat van fietsen geen sprake kon zijn. Na 1945 is dit alles echt verbeterd en werden langs de zandwegen afzonderlijke fietspaden aangelegd. De zandwegen werden onderhouden met een wegschaaf.
Wilde men een langere wandeling maken, dan kon men bij de Deventerdijk de Gerrit Slagmanstraat blijven volgen, langs de Koekoek naar de boerderij 't Zonnenberg van de familie Slagman. Via de Dortherdijk kon men dan langs het Esterholt en de camping 'Hietbrink' naar De Zessprong lopen. Op de naamgeving van de Gerrit Slagmanstraat komen wij nog nader terug.
Deze mooie omgeving was dus aanleiding voor het maken van fiets- en wandeltochten. Samen met u willen we nog eens zo'n wandeltocht maken en u laten kennismaken met wat er zoal in een klein gebied te zien is en te vertellen valt.
We beginnen bij café De Zessprong en gaan de Elzerdijk in. (De Elzerdijk vormde de grens tussen Harfsen en Eefde, vanaf de markepaal aan de Eikeboomlaan tot aan het huidige Twentekanaal in Eefde, nabij boerderij Het Waldhoorn.) In de zomer is het hier veel drukker dan in de winter. Vooral in de vakantiemaanden zijn alle koepels, huisjes en optrekjes bezet. We wandelen tot aan de Gerrit Slagmanstraat en gaan hier links het bospad in, dus de heide op en willen dit wegje volgen tot aan het meertje. De kartbaan laten we buiten onze wandeling. We hebben nooit begrepen waarom deze baan in dit mooie stukje natuur kon worden aangelegd. Ook toen werd er geprotesteerd tegen de geluidsoverlast, zonder veel resultaat. We gaan dus de Gorsselse heide op, waarvan de naam eigenlijk had moeten zijn 'Harfsense' heide. De naam echter kwam met de huzaren mee, die bij de aanleg van de spoorlijn van Zutphen naar Deventer hun oefenterrein, dat tussen Gorssel en Joppe lag, zagen doorsneden door deze spoorlijn (1865). De namen Huzarenlaan, Marsweg, Excercitieveld, zijn gebleven, maar het oude terrein werd verlaten. De minister van Defensie kocht in de jaren tachtig van de negentiende eeuw een stuk heide, dat was gelegen in Harfsen, tussen de Reeverdijk, Deventerdijk en Elzerdijk. Voor de huzaren veranderde er niets: ze gingen naar Gorssel naar de heide en zo ligt dus de Gorsselse heide in Harfsen.
We pakken de draad weer op bij het pad dat naar het meertje voert. Onderweg komen we aan bij de plek waar de boerderij 'De Kijk-over' heeft gestaan. Deze werd afgebroken omdat het bedrijfje meeverkocht was met de grond aan Defensie. We weten dat in 1832 Evert Broeker eigenaar was en in Zutphen woonde.

Restant van de beukenhaag van boerderij 'De Kijk-over'
Foto: H.F. Bruil

De boerderij was verpacht en het geheel was 9 ha groot. Hiervan was 3 ha bouw- en weiland en de rest was heide. De weg waar we nu op lopen liep dwars over de heide naar de Reeverdijk. De plek waar 'De Kijk-over' lag, was een halve eeuw geleden nog duidelijk aan te wijzen door de heg die er had gestaan en doorgegroeid was. Enkele beuken getuigden van wat eens een heg was geweest. We komen bij het meertje, dat gegraven is om de paarden te laten oefenen. Het uitgegraven zand is iets zuidelijker weer gebruikt voor het maken van een schietbult. Deze schietbult werd omgeven door een gracht en werd in 1945 en 1946 gebruikt als opslagplaats van gevonden munitie. Als men dacht genoeg verzameld te hebben, ging de zaak de lucht in. De omwonenden werden wel gewaarschuwd om ramen en deuren open te zetten om de ruiten te sparen. Maar menig ruitje is er toen gesneuveld.
Een pad links brengt ons weer op de Gerrit Slagmanstraat. Toen 'De Kijk-over' moest worden ontruimd woonde daar een familie Haneveld, en deze is toen ingetrokken bij de familie Onstenk, de bewoners van het 'Nuttelerven'. Zo werd dit kleine boerderijtje door twee families bewoond.
We volgen de Gerrit Slagmanstraat in oostelijke richting. Deze zeer slechte zandweg vormde de noordkant van de heide. Dat

gedeelte van de heide stond in de winter vaak onder water. Ook de weg kreeg hiervan haar deel en was vaak onbegaanbaar. Vlak aan de weg, maar in het bos op de heide, was jarenlang het nest van een havik. Vooral in de tijd dat er jongen in het nest zaten, was het havikendiner precies uit te pluizen: kippen, duiven, eekhoorns en konijnen vormden wel het leeuwendeel van het diner. Het bos aan de linkerkant van de weg was zo laag gelegen, dat men de bomen pootte op rabatten: men groef sloten en de aarde werd gebruikt voor ophoging. Op zo'n aarden wal werden dennen gepoot. Men ziet dat onder het kasteel Joppe ook hele stukken bos op rabatten gepoot werden. Dat gaf een gedeeltelijke oplossing voor ontwatering. De weilandjes zijn vaak met biezen begroeid vanwege de hoge waterstand. Tot aan het ven is alles vochtig en nat, begroeid met moerasplanten en gagel.
Dit gebied was schaars bewoond. Vaak knoopten wij een praatje aan met de bewoner van het Nuttelerven, Jan Willem Onstenk. Hij was er geboren en getogen en was in dienst geweest van de gemeente Gorssel als wegwerker/voorman. Hij was al jaren met pensioen. Hij wist alles van de heide en het ven. Hij kende de grillen van de natuur, van de vogels, van zijn bijen en van alle dingen uit zijn omgeving.

Het 'Nuttelerven' *Foto: H.F. Bruil*

Zo stonden we een keer bij ons huis aan de Elzerdijk te kijken bij een bloeiende dwergmispel (cotoneaster), toen Jan Willem er langs kwam en ons zag kijken naar de bijen die volop bezig waren honing te halen. Hij riep: "dat bunt mien bieën", kwam erbij staan en vertelde dat zijn bijen wel twee à drie kilometer in de omtrek hun voedsel zochten en er niet tegenop zagen een eindje te vliegen om aan de kost te komen. "En", zo zei hij, "ze vertellen mekaar waar het voedsel te vinden is".
Het was ook Jan Willem, die ons vertelde van vroegere tijden toen het Nuttelerven werd gebruikt voor het afgraven van turf. Dat was alleen maar voor de 'gewaarden' uit de marke Harfsen, maar er werd ook clandestien turf gestoken door niet-rechthebbenden. De markerichter van de marke heeft hier in de zeventiende eeuw een stokje voor gestoken. Het verhaal van Jan Willem was waar, want in de notulen van de marke Harfsen zijn duidelijk de voorwaarden te vinden:
"Alleen de gewaarde erven komen in aanmerking, de 'Vier Hoeven' houden hun oude rechten en hun meyeren zullen jaarlijks mogen steken vijf voer turf alleen". (De vier hoeven waren Ebbink, Baltink, Wunderink en Smeek.) " 't Erve Ilsink en het Asseler mede ieder vijf voer voor ieder; de rest van de gewaarden (zestien stuks) ieder vier voer, de katers en diegenen, die buiten de mark vallen zullen hun oude rechten behouden en met gemeen goedvinden worden behandeld". Hieruit blijkt dat er door de boeren ruim gebruik werd gemaakt van het ven. Het toezicht vond plaats door de richter en zijn 'schut'. Na die tijd zijn er nooit meer klachten genoteerd in genoemde notulen. Door deze afgravingen ontstonden er grote gaten in het veen, die zich weer vulden met waterplanten en riet en opnieuw tot vervening overgingen. 't Ven, zo vertelde onze Jan Willem, is "onmetelijk deepe". Door zijn vader was hem verteld dat eeuwen geleden een hele koets met paard en al in het ven was geraakt en verdronken. Nooit was er iets van terug gevonden. Wat er in zo'n ven "trechte kump" komt er nooit weer uit, aldus Jan Willem. De meester op school had wel eens verteld dat hier in de zeventiende en achttiende eeuw zandverstuivingen plaats hadden gehad, waar toen de bewoners over hadden geklaagd. In het bos, achter het ven, is bij een zandafgraving nog te zien, hoe zich op de eerste humuslaag een laag stuifzand bevindt, waarop een tweede dunne humuslaag is gevormd. Jan Willem dacht dat in die tijd de gagel was aangepoot, die zich nog bevindt tussen het ven en het bos.
De gagel wordt in het dialect 'posse' genoemd en een eindje hiervandaan woonde een vrouwtje, dat men 'Possen-Aole' noemde. Zij

maakte bezems en borstels van gagel en heide, waardoor haar beroep ook haar naam werd. Zij is al lang geleden overleden, haar huisje is verkocht, verbouwd en nog eens verbouwd en is thans een riante woning aan de Zomerdijk. Vermoedelijk weet de tegenwoordige eigenaar niet dat hij of zij in het huis woont van 'Possen-Aole'.
De Gerrit Slagmanstraat dankt zijn naam aan de verzetsman Gerrit Slagman, die met zijn twee zusters het bedrijf De Zonnenberg runde links aan deze verharde weg. Deze prachtige Saksische boerderij verleende onderdak aan iedereen die moest onderduiken voor de bezettende macht: hulp aan onderduikers, joden, geallieerde militairen en afgeschoten vliegers. Deze laatsten werden met regelmaat weer op een 'lijn' gezet richting Engeland. In september 1944 verleende Slagman onderdak aan een grote knokploeg uit Deventer in verband met een te verwachten wapendropping vanuit Engeland, die echter op het laatste moment werd afgelast. Vermoedelijk is een van deze lieden gearresteerd en heeft, na verhoor door de Sicherheitsdienst van de Duitsers, verraad gepleegd.
In de vroege morgen van 14 oktober 1944 werd een grote groep Landwachters gezien die de boerderij omsingelde en iedereen arresteerde die zich in deze kring bevond: Gerrit Slagman en zijn twee zusters, Jan Zonnenberg, twee Poolse militairen, een Canadese piloot, vijf onderduikers en een onderweg gearresteerde onderduiker, E. de Jong. Twee onderduikers zaten nog in hun schuilplaats, waarin de wapens en de munitie lagen, die een nacht tevoren waren opgehaald door Slagman en Zonnenberg. Het vee werd in beslag genomen en moest naar Deventer worden gebracht door de gearresteerden. In de namiddag werden de boerderij en bijgebouwen in brand gestoken. De beide zusters van Slagman werden vrijgelaten, maar waren alles kwijt. Tijdens de brand zijn twee onderduikers uit hun hol gevlucht en onder het oog van de Duitse wacht ontsnapt en vrijgekomen zonder arrestatie. Niet iedereen heeft het overleefd: Gerrit Slagman en Jan Zonnenberg zijn omgekomen in het concentratiekamp Wöbbelin (D), evenals Koos Dikkers. G. van Enck werd door de Landwacht te Deventer gedood. Twee zijn er ontsnapt uit de Landwachtkazerne te Deventer, de Canadees en de twee Polen ontsnapten uit de trein op weg naar Duitsland. De rest kwam berooid en ziek terug uit het concentratiekamp.
Toen na de oorlog bleek dat Slagman niet terugkeerde, hebben zijn beide zusters getracht een Saksische boerderij terug te bouwen op dezelfde plek, hetgeen door de Wederopbouw Boerderijen niet werd toegestaan. Wel werd bij de bouw van de boerderij toege-

staan dat één onderduikhol onder deze boerderij zou blijven bestaan. Tijdens de vijfjaarlijkse fietstocht voor de Gorsselse schooljeugd wordt deze plaats opengesteld voor het publiek. De gezusters Slagman hebben hun boerderij overgedaan aan een familielid, eveneens Slagman genaamd, zodat de naam wordt voortgezet voor het nageslacht. Gerrit Slagman had nog wel een broer, die in Nederlands Indië als planter werkzaam was. Hij is omgekomen bij een bombardement op het schip waarop hij als krijgsgevangene werd vervoerd in de Javazee.
Na de oorlog heeft de raad van de gemeente besloten dat één naam uit het verzet zou worden gebruikt voor de naamgeving aan een straat of plein. Met algemene stemmen werd dit de Gerrit Slagmanstraat om daarmee al diegenen te eren, die hun leven hebben gegeven voor onze vrijheid. We meenden juist te handelen door, na zestig jaar, nog eens in het kort het verhaal te publiceren van Gerrit Slagman en de zijnen.
De zandweg, die de naam 'straat' niet waardig is, liep in de winter regelmatig onder water met de heide en het ven als naaste omgeving. Het Nuttelerven ligt tussen verschillende hoge zandruggen in en metingen wezen uit dat afwatering van dit gebied uitsluitend in oostelijke richting moest plaats vinden. Er werd aansluiting gezocht bij de Dommerbeek via de weg door de Koekoek. Ten oosten van de Deventerdijk en de 'verharde' Slagmanstraat via De Zonnenberg en Het Stenvert, bij Diekman onder de Joppelaan door richting Epse komt het water dan op de grens tussen Epse en Gorssel in de IJssel terecht.
Onze wandeling kan nu gesplitst worden door de Deventerdijk over te steken en aan de overzijde verder te gaan, waar na een paar honderd meter de zandweg 'straatweg' wordt. Rechts zien we dan een zomerhuis in het bos liggen, dat vaak door Jos Brink en zijn partner wordt bewoond. We komen nu bij de Zomerdijk en houden de straatweg langs de boerderij Zonnenberg. Op de hoek van de Plantageweg komen we op de Dortherdijk. Links van ons ligt de camping 'Hietbrink' en rechts de boerderij 't Esterholt. We komen zo bij ons uitgangspunt De Zessprong terug.
Ook kunnen we op de Deventerdijk rechtstreeks naar De Zessprong gaan en zien dan na het ven een hogere bosrand, waarin de spoorman Benedikt een blokhut bouwde. Hij werkte op het station Joppe, woonde officieel in Zutphen, doch vertoefde vanaf 1944 in zijn blokhut. Hoewel Benedikt allang vertrokken is naar Friesland is zijn bouwsel blijven bestaan; het wordt nu bewoond door de schilderes Dorianne Hiethaar. We lopen dus richting De Zessprong en zien rechts in het bos een houten huisje, dat indertijd werd

gebouwd door de familie Jordaan en naderhand vererfde aan de familie Garvelink. Ook dit huisje was in oorlogstijd, en ook direct erna, permanent bewoond.
We zien nu links de boerderij 't Zwaneveld, waar Voortman zijn bedrijf had. Ook hier is het bedrijf beëindigd, omdat er geen opvolger was. Men vertelde dat de naam 't Zwaneveld was ontleend aan het vele water dat zich hier verzamelde tot aan De Zessprong toe en dat er in de tijd van de vogeltrek zwanen neerstreken.
Het bos rechts van de weg werd in 1901 aangeplant door kasteel Joppe, waar mijn grootvader werkbaas was. Voordat mijn vader in militaire dienst moest, werd dit bos aangelegd en dat was zijn laatste werk voor het kasteel. De oudste beplanting is dus meer dan een eeuw oud.
We zijn weer terug bij De Zessprong en hebben nu wel een verfrissing verdiend. Als blijkt dat zo'n beschreven wandeling op prijs wordt gesteld is het mogelijk ook andere tochtjes in Ons Markenboek te publiceren. Misschien tot een volgende wandeling door onze mooie gemeente.

Het meertje op de Gorsselse heide *Foto: H.F. Bruil*

'ONS GENOEGEN' (1)

P. Staal

Op 15 mei 1995 hebben drie verenigingen besloten zich op te heffen en een nieuwe denksportvereniging op te richten: Denksportvereniging 'Ons Genoegen Gorssel'. Deze drie verenigingen waren: Dam- en schaakvereniging Ons Genoegen te Almen, Schaakvereniging Eefde te Eefde en Damclub 't Trefpunt te Gorssel.
De eerste van deze drie verenigingen, Dam- en Schaakvereniging 'Ons Genoegen' te Almen bestond op 22 december 1991 50 jaar. Ter ere hiervan is door G.J. Kruissink (tevens damlid) een boekwerkje samengesteld met als titel: '50 jaar dam- en schaakvereniging 'Ons Genoegen Almen'. Met zijn toestemming wil ik de lezers iets meer vertellen over deze 50 jaar. Dit eerste stukje betreft enkele passages over het ontstaan van deze vereniging.

Het ontstaan

Op maandagavonden kon het gebeuren, dat zich enkele figuren over de Dorpsstraat in Almen bewogen met maar één doel: de kapperszaak van Boltjes. Men was al geknipt en geschoren. Nee, deze mensen hadden iets geheel anders voor ogen: het damspel. Gewapend met dambord en stenen meldden ze zich op die bewuste maandagavonden in de kapsalon. Enkelen hadden een stuk hout of wat kolen bij zich, zodat men het toch wel enigszins behaaglijk had.
Wie er precies deze avonden bezochten is niet bekend. Wel bekend zijn de namen: A.M.J. Loman, H. Berkenbosch, D.J. Koetsier sr., D.J. Koetsier jr. en D.J. Boltjes. Bekend is ook dat een viertal van deze heren van het eerste uur zich waagde aan de Larense kampioenswedstrijden. Een van deze deelnemers was D.J. Koetsier sr. Zijn commentaar op deze wedstrijden luidde: "Dat kunnen wij in Almen toch ook! Schrijf maar eens een vergadering uit!"
En zo kwam er dus een vergadering en wel op 22 december 1941 in Ons Huis te Almen. Op deze avond waren aanwezig:
D.J. Boltjes, G. Berkenbosch, H. Berkenbosch, D.J. Koetsier sr., D.J. Koetsier jr., W.K. Koetsier, G. Langenkamp, G. Lubberding en W. Onstein. De heer A.M.J. Loman had bericht van verhindering gestuurd. Ook werd medegedeeld dat men verzekerd kon zijn van medewerking (bedoeld werd lidmaatschap) van de heren:
H.J. Hoetink, H. Wiegman, G. te Winkel, G. Lubberding,
A. Berkenbosch, Joh. Wiegman, A. v.d. Brink en W. Smeenk.

De dam- en schaakvereniging kon starten met 18 leden. Het eerste bestuur werd gevormd door: D.J. Boltjes (voorzitter), A.M.J. Loman (secretaris), G. Berkenbosch (penningmeester) en de heren W.K. Koetsier en G. Langenkamp.
De opdracht aan dit bestuur luidde: alle zaken in orde brengen zodat met de oefenavonden kon worden begonnen. Zo was het bestaan van de dam- en schaakvereniging een feit. De grondlegger van deze vereniging is zonder enige twijfel de heer D.J. Koetsier sr. geweest.
Echter, in die periode (1940-1945) golden andere normen en waarden dan nu: elke vereniging was verplicht zich te melden bij de commissaris voor niet commerciële-verenigingen en stichtingen. Aanmelding bij de Nederlandse Dambond was dus geen zaak van vrijwilligheid maar een must. Op de vergadering van 16 februari 1942 werd besloten gehoor te geven aan 'het bevel' van de Officier van Justitie door lid te worden van de Nederlandse Dambond, afdeling Gelderland. 'Ons Genoegen' werd daar ingeschreven onder nummer: 461828.
In voornoemde vergadering werd tevens het reglement uitgereikt.
Artikel 1 luidt: Er bestaat te Almen een Dam- en Schaakclub, genaamd 'Ons Genoegen'.
Artikel 2 luidt: Het doel dezer vereniging is het Dam- en Schaakspel te Almen te bevorderen en te bekwamen.
Het ledental steeg het eerste jaar tot 28. Zestien nieuwe leden werden verwelkomd; vijf zagen het toch niet zo zitten en lieten zich uitschrijven. Een lid was helaas overleden: "Gij allen weet wie dat is", schreef de secretaris, "het is de grondlegger van onze vereniging, de heer D.J. Koetsier sr."

DE WIPPERT (slot)

Werkgroep genealogie

In de vorige aflevering over De Wippert (Ons Markenboek, 22e jaargang, nr. 4, oktober 2004) maakten we kennis met de hoofdbewoners van De Wippert tot en met het begin van de twintigste eeuw. We gaan nu verder met de familie Brummelman en staan ook stil bij de gebeurtenissen rond de bevrijding in april 1945.
Jan Hendrik Brummelman, geboren op 12 december 1910 op De Wippert en overleden op 24 augustus 1955 op De Wippert, trouwde op 15 september 1933 te Laren (G) met Berendina Johanna Schutte, geboren op 4 maart 1904 op Damschutte onder Verwolde en overleden op 18 juni 1993 te Deventer (P.W. Jansen, verpleeghuis). Zij waren neef en nicht. Dit huwelijk bleef kinderloos.
Na het overlijden van haar schoonvader, in april 1962, woonde mevrouw Brummelman alleen op de boerderij. In datzelfde jaar kon, na een verbouwing, inwoning of dubbele bewoning plaatsvinden.
A.J. Stegink, geboren op Dondertman onder Verwolde in Laren (G) en G.J. Ribbink, geboren op 't Winkel in Groot Dochteren (Laren), gehuwd op 14 december 1962, namen hun intrek op de Wippert. Er werden twee kinderen geboren.
Mevrouw Brummelman en de familie Stegink woonden 30 jaar samen op de boerderij. Mevrouw Brummelman heeft de plaats aan hen nagelaten, met $2^1/_2$ ha grond. Stegink was rijksambtenaar bij het RVV en nu hij van de VUT mag genieten 'hobbyboer'. Een neef van mevrouw Brummelman heeft de overige grond geërfd.

Tweede Wereldoorlog: bevrijding
De brug over de Schipbeek is op 6 april 1945 's morgens om ongeveer acht uur opgeblazen door de Duitse soldaten. Boerderij De Wippert is diezelfde morgen om ongeveer tien uur door Duitse soldaten vanaf de wal van de Schipbeek in brand geschoten. Een aantal koeien is daarbij verbrand.
Uit vrees voor de komende oorlogshandelingen bij de Schipbeek had iedereen op De Wippert al enkele dagen van tevoren een goede schuilplaats gezocht. Zo ook de familie Brummelman, die zijn intrek had genomen bij bakker G. (Gerhardus) Kettelarij, die over twee goede kelders beschikte.
In 1916 had molenaar H.J. Kettelarij (Hendrik Jan, 'Hein' genoemd) een perceel grond gekocht van Jan Hendrik Brummelman en zijn schoonmoeder Gerritdina Veltkamp-Schutte (laatstge-

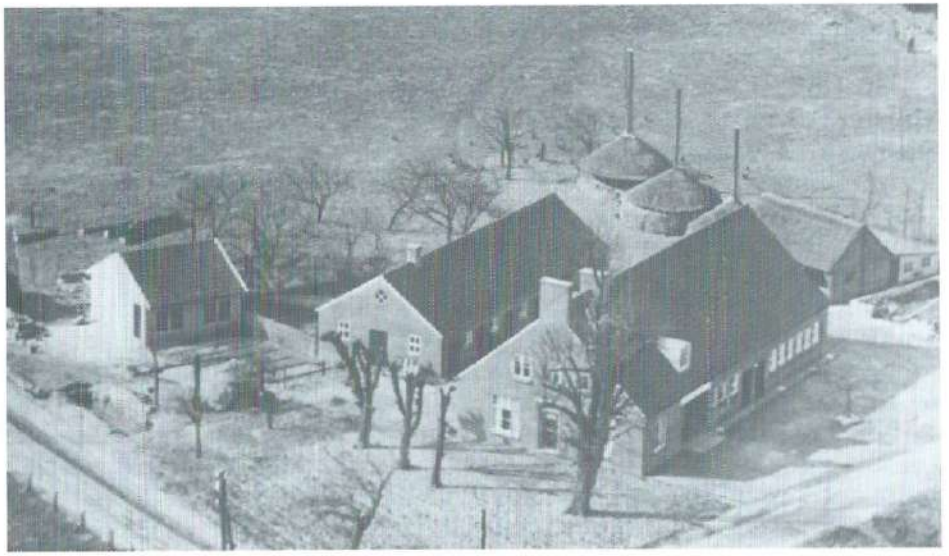

Luchtfoto van ± 1950
Wederopbouw boerderij De Wippert. Op de achtergrond de Schipbeek. Rechts is de weg van Laren naar Holten te zien. Vóór het huis staan drie geknotte lindebomen en links daarvan is de waterput te zien. De bovenkant van de -vierkante - put is vervaardigd uit natuursteen, dus een stille getuige uit vroegere jaren

Café De Wippert, foto van ± 1965

noemde had vruchtgebruik). Hierop had Hein Kettelarij met zijn gezin een woonhuis annex winkel, café, bakkerij en maalderij ('n Stoom) laten bouwen. In 1935 bouwden een zoon van Hein, Gerhardus en zijn vrouw Johanna naast het perceel van vader een nieuw huis waarin de bakkerij werd gevestigd. Dat was dus de schuilplaats van de familie Brummelman tijdens de bevrijding.
(In 1918 had J.W. Bekkernens, ook op een perceel grond van de familie Brummelman, naast 'n Stoom een woonhuis met smederij laten bouwen.)
Helaas hebben de Canadese bevrijders zich 's avonds iets teruggetrokken van De Wippert. Enkele Duitse soldaten hebben van die gelegenheid gebruik gemaakt en hebben rond half elf 's avonds Winkeldermaat, Cornelis (Knellies genoemd), het huis, café, winkel en maalderij ('n Stoom) van Kettelarij, Kornegoor, Veldmaat (de Slachter) en Marsman (de Branink) in brand gestoken, waarbij de brand bij de Branink nog kon worden geblust.
Na de bevrijding werden de maalderij, het café, de winkel, inclusief het woonhuis herbouwd en werd het horecagedeelte uitgebreid met een feestzaal. H.J. Kettelarij heeft met toestemming van de familie Brummelman de naam 'Café de Wippert' mogen gebruiken.

Wij hopen dat de lezers hebben begrepen dat de vroegere herberg De Wippert een schipperscafé was, ook wel 'dorstig hert' genoemd. Na het overlijden van Jenneken Keijzer in 1847 (beroep kasteleinse) is het als herberg in verloedering geraakt, maar daarna is het uitgegroeid tot een aanzienlijke boerderij met landerijen.

Met dank voor de toelichting door de heer G.H. Hoentjen.

Foto zomer 1958 Links de heer J.H. Brummelman (ook wel Olden Wippert genoemd). Hij bevindt zich op de brug over de Schipbeek in gesprek met een jongedame. Aan haar vertelde hij dat hij op die boerderij woonde

SPONSORS VAN DE ELF MARKEN

Almen:
HCR De Hoofdige Boer, Dorpsstraat 38
Installatiebedrijf F. Pladdet, Dorpsstraat 24
De Mosterdwinkel, Dorpsstraat 39
Hotel Conferentiecentrum Landgoed Ehzerwold, Ehzerallee 14

Eefde:
De Blaakhof, De Blaak 15
Bouwbedrijf Nijenhuis Menkveld, Mettrayweg 30
Dekker Textiel, Dr. van de Hoevenlaan 15
Kamphuis b.v., Kokstraat 37
Klein Dennenbosch, Jodendijk 25
Lenselink b.v., Schoolstraat 11
Onstenk Fietsen, Zutphenseweg 126
Regio Bank Gorssel Eefde, Kokstraat 37

Epse:
Aannemersbedrijf H. Hietbrink Epserenk 26
Bouwbedrijf Huisman BV, Lochemseweg 6
Installatiebedrijf Haarman, Lochemseweg 10

Gorssel:
Gemeente Gorssel
Kantoorboekhandel Bechtle, Hoofdstraat 40
Rabobank Berkel-IJssel
Welkoop H.H. Berndsen, Molenweg 38
HCR De Roskam, Hoofdstraat 26
Kamphuis & Visser Bouwcoördinatie Arch., Molenweg 32

Harfsen:
Aannemersbedrijf Haarman, Lochemseweg 107
Café Buitenlust, Lochemseweg 132
Foto Wim Wichers, Lochemseweg 94
Garage Henk Slettenhaar, Lochemseweg 161c
Installatiebedrijf Jan ten Have, Lochemseweg 96
Lubberding BV Harfsen, fabrikant van Gerjak voortenten en Tago vouwwagens, Reeverweg 6a

Joppe:
Aannemersbedrijf Klein Haar, Bathmenseweg 2a
Bouwbedrijf Enderink, Lochemseweg 64

Hertenfarm 'De Langekamp', Joppelaan 116
Loon- en Grondverzetbedrijf Vrielink, Joppelaan 81

Inlichtingen over sponsoring bij de penningmeester.

Het lidmaatschap loopt van 1 januari - 31 december.
Opzeggen van het lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 december.

De contributie bedraagt € 13,60 per jaar per gezin. Hiervoor heeft men vrije toegang tot de vergaderingen, lezing- en dia-avonden. Tevens wordt elk kwartaal Ons Markenboek gratis toegezonden. De leden buiten de gemeente betalen hiervoor € 2,40 extra als bijdrage in de portokosten.
Betaling van contributie, bijdragen of giften kan geschieden op de rekening van de vereniging nr. 3014.05.611 bij de Rabobank "Berkel-IJssel".
Voor contributiebetaling wordt voorkeur gegeven aan een machtiging of een acceptgirokaart.

Publicatie of overname van artikelen uit Ons Markenboek is alleen toegestaan met toestemming van de voorzitter van de redactiecommissie.
Kopij te zenden aan één van de leden der redactiecommissie, indien mogelijk op diskette met drie uitgewerkte teksten.

Het verenigingsgebouw Het Richtershuis, Hulstweg 4 te Harfsen, is op dinsdagmiddag geopend van twee tot vier uur. De tweede dinsdag van de maand kan men hier terecht voor bibliotheek en genealogie.
Het gemeentearchief is ondergebracht bij het Stads- en Streekarchief te Zutphen, tel. 0575-512157. U kunt hier terecht dinsdag van 9.00-21.00 uur en woensdag tot en met vrijdag van 9.00 - 17.00 uur.
In de maanden juni, juli en augustus vervalt de avondopenstelling.
In het Richtershuis beschikken wij over kopieën op microfiche van het bevolkingsregister.

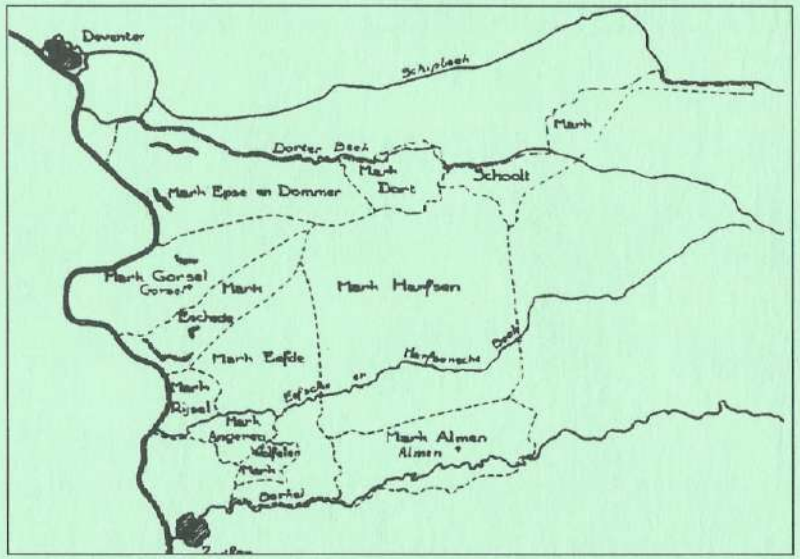

Kaartje van de vroegere marken in de gemeente Gorssel